

Kvalitetsredovisning

Strukturella förutsättningar och organisation

Vår vision är att förskoletiden hos oss ska ge varje enskilt barn stora möjligheter till utveckling och lärande. Våra verksamheter ska kännetecknas av kvalitet, engagemang, kunskap och respekt. Varje barn som lämnar våra förskolor för att gå vidare i livet ska göra det som trygga och självständiga individer med ett gott självförtroende och många kunskaper. Den grund som vi har lagt under förskoletiden ska bidra till att barnet som vuxen kan fungera i ett samhälle, tycka att varje individ är viktig, kunna se värdet i olikhet samt att kunna samarbeta. Vårt signum är: *Vi har ett klimat som präglas av värme, professionalitet och framtidstro.*

Enheten består av åtta förskolor:

Montessoriförskolan Fontänen, Starrängsringen 57. 2 grupper

Förskolan Tingeling, Starrängsringen 53. 2 grupper

Förskolan Liten blir Stor, Starrängsringen 1. 2 grupper

Förskolan Läkavillan, Fiskartorpsvägen 11, 2 grupper

Förskolan Skatan, Armfeltsgatan 8-12. 4 grupper

Förskolan Lilla O, Olaus Petrigatan 6. 2 grupper

Förskolan Olaus Petri, Olaus Petrigatan 11. 2 grupper

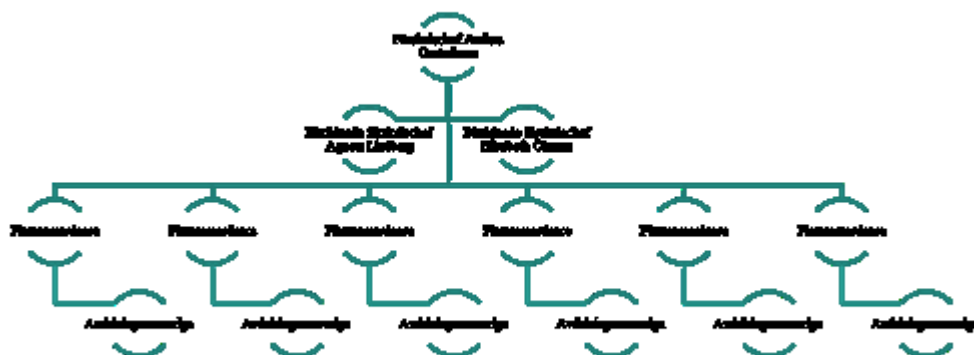
Förskolan Oceanen, Erik Dahlbergsgatan 59-63. 3 grupper

- Antal inskrivna barn per enhet, snitt 30 sept: 281 och 31 mars: 314.
- Andel barn med annat modersmål än svenska: 1,8%
- Totalt antal anställda 58
- Andel förskollärare: 36,25%
- Andel flerspråkiga medarbetare: 22%

Ramar

Vårt uppdrag är att inom givna ramar erbjuda och bedriva förskoleverksamhet för barn 1-5 år. I vårt uppdrag ingår att följa de nationella styrdokumenterna i form av skollag, läroplan Lpfö 98/10 samt Östermalms Stadsdelsförvaltnings generella åtagande. Enhetens verksamhetsplan utgör ramen för verksamheten samt för ledningens strategi för verksamhetsutveckling.

Organisations- och ledningsstruktur

- 1 Förskolechef
- 2 biträdande förskolechefer
- 1 specialpedagog
- platssamordnare
- 17 avdelningsansvariga

Mötesforum i Stadions förskolor

Veckomöten där en representant för varje avdelning deltar. Tillsammans med en representant från ledningen diskuterar man veckans innehåll och aktuella verksamhetsfrågor.

I **Stadiongruppen** möts platssamordnarna varannan vecka tillsammans med representant/er från ledningen och diskuterar aktuella verksamhetsfrågor, organisation och pedagogisk ledning. Platssamordnarnas roll utgår ifrån en arbetsbeskrivning som innebär att de ansvarar för det operativa arbetet på förskolorna.

Nätverksgrupp, Bibassgrupp eller andra gemensamma möten med fokus på pedagogiska verksamhetsfrågor

Nätverksgrupp för kockar/kokerskor en gång i månaden där även representant från ledningen deltar

Arbetsplatsträffar cirka en gång per månad för all personal.

Samverkansgruppsmöten 6-8 gånger/år då de fackliga representanterna träffar ledningen.

Dessa möten utvärderas kontinuerligt och är viktiga för enhetens interna arbete. Under året har mötena fortlöpt väl och innehållit många givande diskussioner som utgjort underlag för ett antal verksamhetsbeslut samt varit aktiva forum för samråd.

Vi strävar efter att i större utsträckning använda oss av medarbetares specialkompetenser, gemensamma lokaler och miljöer samt samarbete med andra förskoleenheter inom stadsdelen.

Våra lokaler anpassas kontinuerligt utifrån verksamhetens förutsättningar. Fokus ligger även på tillgänglighet och användandefrekvens.

Vi har god tillgång till IKT på våra förskolor, 0,33 datorer per anställd. Vi använder oss i allt större utsträckning av IKT som kommunikationsverktyg samt plattform för vår interna kommunikation.

Underlag, källor och kvalitetsarbetets genomförande

Jag som förskolechef arbetar tillsammans med biträdande för att skapa förutsättningar och engagemang hos medarbetarna samt utveckling av verksamheten i våra mötesforum. Från personliga möten med enskilda medarbetare till möten med arbetslag och större grupper arbetar vi utifrån vårt signum samtidigt som vi lyfter och främjar de kvalitativa prestationerna. Våra mötesforum, såväl individuella som grupp, utvecklas ständigt gentemot mål och riktlinjer. Vi följer upp och återkopplar kontinuerligt till medarbetarna, från det lilla till det stora, det bidrar till medarbetarskap som motor i utvecklingsarbetet.

Våra uppföljningsverktyg, - dokumentationer tillsammans med barn och vuxna - utvärderingar, t ex självvärderingen/indikatorn, kompetensutvecklings och fortbildningsutvärderingar - enkäter, t ex förskoleundersökningen och medarbetarenkäten - olika forum för samtal och dialog, t ex utvecklingssamtal, förskolesamråd, medarbetarsamtal och dylikt, ger oss underlag för analys och planering. Planeringen består först av enhetens verksamhetsplan och sedan avdelningarnas lokala arbetsplaner.

Sammanfattande analys

Ur förskoleundersökningen, 2014, lyfter vi tre områden, som vi har extra fokus på under året, där enheten som helhet ligger runt 80% i nöjdhet. Dessa områden är: *Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och följs upp, Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten och Jag får veta vad förskolan gör för att stödja mitt barns utveckling.* Några av våra förskolor ligger högt även inom dessa områden och efter vår analys av dessa förskolors resultat kommer vi att fokusera vårt arbete för att använda oss av våra goda exempel på samtliga av enhetens förskolor. Under senare delen av året har vi arbetat med analysen av årets resultat och använder oss av delar för vårt fortsatta planeringsarbete. Framförallt när det gäller arbetet med genus och jämställdhet men även information och likvärdighet.

Från självvärderingen har vi även i år lyft fram dokumentation som ett område för vidareutveckling, detta område fortsätter att vara en del av vår kompetenssatsning för enheten.

Från medarbetarenkäten fortsätter vi att lyfta processerna kring tydliga mål och riktlinjer samt rutiner för återkoppling och kommunikation. Under året har fokus legat på tydliga mål och riktlinjer samt förmedlandet och dialogen kring dessa. Arbetet med rutiner för återkoppling och kommunikation pågår också. Utifrån årets undersökning kan vi se att vårt arbete med tydlighet kring mål och riktlinjer har gett resultat dock behöver vi ytterligare analysera och samverka kring arbetet med återkoppling och kommunikation.

I resultaten vi redovisar finns viss variation mellan avdelningarna och utifrån dessa har riktade åtgärder skett.

Värdegrund

Stockholms stads vision om en stad och en verksamhet i världsklass, Vision 2030, är vårt mål och med hjälp av ett aktivt systematiskt kvalitetsarbete kommer vi att kunna bidra med vår del för att visionen ska bli verklighet.

Barn, föräldrar och personal känner sig trygga och respekterade i förskolan. Vi har ett klimat som präglas av värme, professionalism och framtidstro.

Förskolans värdegrund och vision/signum togs fram genom analys kring den befintliga verksamheten och med hjälp av de styrdokument förskolan har att förhålla sig till. Värdegrunden och vision/signum görs känd samt implementeras genom förskolornas lokala arbetsplaner, informationsbrev, webbaserade dokument, i våra interna mötesforum samt på föräldramöten och föräldrasamråd.

Vår personal i allmänhet och förskollärarna i synnerhet har även stöd i våra yrkesetiska principer.

Mål/Åtaganden

Normer och värden

Likabehandling

Enheten övergripande plan har omarbetats och förtydligats under året. Utifrån den övergripande planen gör varje förskola sin egen kartläggning, de två delarna bildar en helhet som återupprättas varje år.

Alla pedagoger har varit delaktiga i diskussioner om förhållningssätt, visioner, mål och åtgärder vid kränkande behandling.

Barnen har varit delaktiga genom vardagliga samtal om hur en bra kompis är och hur vi ska förhålla oss mot varandra på förskolan. Några förskolor har arbetat med vänskapsteman.

Med föräldrarna har diskussioner ägt rum i vardagen, på utvecklingssamtal och föräldramöten.

NÄMNDMÅL:**En hållbar livsmiljö värnas och utvecklas på Östermalm**

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel anställda som går eller cyklar till arbetet		35 %	2014

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enheterna ska gå igenom miljöplanen och rapportera avvikelser i tertialrapporter och verksamhetsberättelse	2013-01-01	2014-12-31

ÅTAGANDE:**Förskolan vidtar åtgärder som värnar om en hållbar livsmiljö****Förväntat resultat**

- Arbetslaget fångar upp barnens tankar och nyfikenhet och kopplar det till miljöfrågor och livsstil
- Enheten tillämpar ett livsmiljö- och hållbarhetsperspektiv i flera delar av sitt arbete

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när vi med hjälp av enhetens utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barnens och medarbetarnas handlingar och förståelse för frågor som rör hållbarhet och livsmiljö.

Resultat

Vi arbetar för en hållbar utveckling genom att låta alla barn vara delaktiga i källsorteringen av papper och kartong.

Under utevistelsen på våra gårdar, i parker och skogsområden arbetar pedagogerna på olika sätt för att barnen ska utveckla sin förståelse för samband i naturen, liksom om djur och natur.

Enligt årets siffror för andelen ekologisk kost ligger enheten på 33,1 % (september 2014) när kostentreprenaderna är borträknade.

Bedömning och analys

Vår bedömning är att aktivt arbete pågått på alla förskolor men att det finns variationer och utvecklingsmöjligheter. Tydliga skriftliga resultat har kunnat redovisas av tre förskolor och muntligt av de fem övriga.

Utveckling och Lärande**NÄMNDMÅL:**

Invånare på Östermalm upplever en varierad och tillgänglig kultur och fritid

ÅTAGANDE:

Alla barn erbjuds rika tillfällen till kulturella aktiviteter och till eget skapande

Förväntat resultat

Alla barn får möjlighet att:

- ta del av stadens professionella kulturutbud minst en gång/termin
- regelbundet delta i aktiviteter såsom spel och lekar tillsammans med vuxna på förskolan
- använda sin kreativa och skapande förmåga i många uttrycksformer såsom lek, bild, rörelse, sång, musik, dans och drama, rytmik, tal- och skriftspråk samt multimedia och IKT inom alla ämnesområden
- ta del av kulturarv, värden, traditioner och historia, språk och kunskaper.
- känna delaktighet i sin egen kultur och utveckla känsla och respekt för andra kulturer

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när vi med hjälp av enhetens utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barnens handlingar och förståelse för kulturella uttryck och eget skapande.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Barnen uppmuntras och utmanas i sitt eget skapande	2014-01-01	2014-06-30

Resultat

Alla barn har erbjudits möjlighet att ta del av stadens professionella kulturutbud . De äldre barnen på olika ställen i staden i form av bl.a. dans och teater, de allra yngsta på förskolorna genom teaterföreställningar och sagoberättare. Samarbetet mellan förskolorna har ökat och man har bjudit in varandra till inköpta föreställningar. (Kultur **för** barn)

Alla förskolor har regelbundet besökt biblioteket, främst för att låna böcker. Högläsning har förekommit regelbundet på alla avdelningar. Flera avdelningar har under året arbetat aktivt med barns eget berättande och utforskandet av skriftspråket.

Alla barn har haft möjlighet att spela och leka tillsammans med vuxna (Kultur **med** barn)

Alla barn har fått möjlighet att använda sin kreativa och skapande förmåga i olika uttrycksformer. Delvis med hjälp av IKT. Vi arbetar med tillgång samt höjningen av pedagogernas kunskapsnivå kring IKT (Kultur **av** barn)

Barnens egen kultur i form av filmer, musik och TV-program har uppmärksammats och i viss mån varit utgångspunkt för teman/projekt.

Alla barn har deltagit i firandet av inhemska traditioner. För att utveckla känsla och respekt för andra kulturer har pedagogerna tagit tillvara de barn, föräldrar och pedagoger som har sitt ursprung i andra kulturer. Deras språk och traditioner har uppmärksammats i vardagliga samtal. Man har också använt sig av litteratur och barnens berättelser från resor i världen. Ett utvecklingsområde är att öka kunskapen om vad interkulturellt förhållningssätt innebär och kan vara i förskolan.

Förskoleundersökningen visar att 70% (77% 2013), svarade positivt på påståendet *Jag är nöjd med hur förskolan ger mitt barn möjlighet att ta del av stadens kulturutbud.*

Arbete har pågått på samtliga förskolor och vi har stämt av med hjälp av våra bedömningsverktyg, Förskoleundersökningen, medarbetarutvärderingar, forum för dialog o.dyl. Vår bedömning är att vi ligger i linje med uppsatta mål, vi arbetar med ökad tydlighet i information till vårdnadshavarna.

NÄMNDMÅL:

Förskolorna ger varje barn vad de behöver för att inhämta och utveckla kunskaper och värden.

ÅTAGANDE:

Barn som behöver särskilt stöd får det

Förväntat resultat

Varje barn:

- utvecklar sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära
- ställs inför nya utmaningar som stimulerar lusten att erövra nya färdigheter, erfarenheter och kunskaper
- bygger upp varaktiga relationer och känner sig trygga i gruppen
- erfar känslan av att göra framsteg, övervinna svårigheter och är en tillgång i gruppen
- som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet och sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål
- uppmuntras till delaktighet och ges likvärdiga förutsättningar för lärande

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när vi med hjälp av våra uppföljningsverktyg kan se kvalitativa förändringar i barnens handlingar, utveckling och lärande.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Med hjälp av en projektgrupp får våra barn i behov av särskilt stöd ökad tillgång till IKT.	2014-01-01	2014-11-07
Barnen erfar känslan av att göra framsteg som grupp	2014-01-01	2014-05-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum

Resultat

Vårt samarbete med såväl interna som externa aktörer har fungerat. Vikten av varje barns delaktighet i den ordinarie verksamheten har bevakats och följts upp. Likaså har barnens vårdnadshavare varit delaktiga. Kontinuerliga utvärderingar har skett tillsammans med ansvarig pedagog. Sedan i höstas har vi en specialpedagog som arbetar med att stödja pedagogerna på olika sätt, bland annat genom handledning och vid upprättande av handlingsplaner.

I årets förskoleundersökning svarade 91% (92% 2013) att *Mitt barn uppmuntras i att utveckla sociala förmågor*. På frågan *Mitt barns utveckling och lärande uppmuntras* var nivån av nöjdhet 93 % (91 % 2013).

Vår bedömning är att vi ligger i linje med uppsatta mål.

Arbetet med IKT och barn som behöver extra stöd har utfallit väl. De konkreta resultat vi tror oss kunnat utläsa är att IKT har förstärkt och påskyndat utvecklingen för enskilda barn inom finmotorik och språk.

Flera arbetslag har beskrivit hur barnen har erfårit känslan av framsteg som grupp vid flera tillfällen under året. Gruppfokus har passat väl in och barnen har även själva uttryckt att de tillsammans t ex har klarat en uppgift, löst ett problem m.m.

ÅTAGANDE:

Barnen stimuleras och utmanas i sin matematiska utveckling

Förväntat resultat

Varje barn får möjlighet att möta en matematisk miljö:

- där det finns utrymme för barnen att upptäcka och utforska matematiken i vardagen
- där pedagogerna utmanar och stimulerar barnens matematiska utforskande
- där pedagogerna berikar barnens matematiska aktiviteter genom att sätta ord på det som pågår
- där det finns en variation av material som lockar till matematiska aktiviteter

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barnens matematiska handlingar och förståelse för matematiska begrepp

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Material som verktyg i arbetet med barns matematiska lärande	2014-01-01	2014-11-07

Resultat

I självvärderingen och i andra sammanhang har det framkommit att materialet och miljön i stor utsträckning fungerar som stöd för barnen att upptäcka och utforska matematiken i vardagen. Pedagogerna har utmanat och stimulerat barnens matematiska utforskande. Detta har tagit sig konkreta uttryck i vardagsrutiner, påklädning, mat, vila och i projekt ofta initierade av barnen.

I förskoleundersökningen svarade 87% (88% 2013) att *Mitt barn uppmuntras i att utveckla sitt matematiska tänkande*

ÅTAGANDE:

Barnen stimuleras och utmanas i sin språk- och kommunikationsutveckling

Förväntat resultat

Varje barn får möjlighet att möta en språklig miljö:

- där barns uttryck bekräftas, uppmuntras och stimuleras
- där pedagoger i sin roll som samtalspartners strävar efter att vara språkliga förebilder
- där det finns en variation av material i form av böcker, texter, bilder och symboler
- där det finns utrymme och material som stimulerar barnens utforskande av skriftspråket

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barns språkliga handlingar och kommunikativa förmåga

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Material som verktyg i arbetet med barns skriftspråk.	2014-01-01	2014-11-07

Resultat

Vi har arbetat på många olika sätt med att ge barn möjligheter att utveckla sina språk. Pedagogerna har varit medvetna om rollen som språkliga förebilder för barnen. Man har fångat tillfällen i vardagen för att samtala, lyssna och sätta ord på vad de gör, hur saker och ting ser ut, hur de känns, luktar, smakar osv. Genom att ordna miljön i stationer där små grupper av barn leker och arbetar tillsammans har barnen fått möjlighet att samtala, argumentera, lyssna på och lära av varandra. Begreppsvärlden har också vidgats genom mötet med nya ord i projektarbeten kring något specifikt ämne eller genom samtal som initierats av pedagoger. Barnen har uppmuntrats att uttrycka sig på många olika språk, t.ex. tal- och kroppsspråk, bild- och musikskapande samt bygg- och konstruktion. Barn har fått möjlighet att lyssna på sagor och berättelser på flera språk samt möta litteratur i olika former.

Några pedagoger har deltagit i stadsdelens och bibliotekets gemensamma satsning på högläsning. Det har bidragit till ett ökat intresse för medveten läsning/berättande.

I förskoleundersökningen svarade 91% (87% 2013) att *Mitt barn uppmuntras i att utveckla sitt språk*.

I självvärderingen och i andra sammanhang har det framkommit att materialet och miljön i större utsträckning än föregående år fungerar som stöd i arbetet med barns skriftspråk.

Vi har stämt av och vår bedömning är att vi ligger i linje med uppsatta mål.

ÅTAGANDE:

Barnen stimuleras och utmanas i sitt intresse för naturvetenskap och teknik

Förväntat resultat

Varje barn får möjlighet att:

- upptäcka och utforska djur och växter
- upptäcka och utforska naturvetenskapliga fenomen
- upptäcka och utforska samband i naturen
- upptäcka och utforska vardagsteknik och tekniska lösningar

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barnens handlingar och intresse för naturvetenskap och teknik

Resultat

Vi har arbetat på många olika sätt med områdena natur och teknik genom bland annat konstruktion, utevistelse, vattenlek och sand.

De goda funnits goda exempel på hur man arbetar med natur och teknik inom enheten som vi kunnat delge varandra.

I årets förskoleundersökning svarade 89% (90% 2013) av föräldrarna att *Mitt barn uppmuntras till att utveckla förståelse för naturvetenskapliga fenomen*

Vi har sett att flera pedagoger nyfiket tagit sig an arbetet med nämnda åtagande och att utveckling skett utifrån uppställda mål på våra förskolor.

Vi har arbetat med projekt kring mötesplatser och på olika sätt vävt in barnens olika intressen och gjort kopplingar till naturvetenskap och teknik.

Litteratur om djur och natur finns tillgängligt och är uppskattat.

ÅTAGANDE:**Barnens hälsa och välbefinnande främjas****Förväntat resultat**

Alla barn får möjlighet att:

- utveckla sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning
- äta näringsriktig kost
- varva mellan vila och aktivitet
- möta pedagoger som är väl förtrodda med förskolans demokratiska uppdrag

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barnens handlingar och förståelse kring vikten av hälsa och välbefinnande

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Barnen stimuleras samt stöds i att finna gläde i fysisk rörelse	2014-01-01	2014-11-07

Resultat

Förskolorna inom enheten har planerat för en väl avvägd dagsrytm där utevistelsen ingått som en viktig del. Alla barn har regelbundet besökt våra närliggande naturområden, gårdar samt lekplatser där de haft möjlighet att upptäcka sina kroppars förmåga att åla, hoppa, klättra, rulla osv. Inomhus har barnen fått känna glädje i kroppsrörelse och aktivitet i form av dans, rytmik och "Miniröris". Vi har regelbundet använt oss av Östermalms idrottsplats för skridskoåkning, friidrott och lek. Våra blivande sexåringar har, traditionsenligt, deltagit i Stadions egna Vasalopp samt Bolleksskola.

Pedagogerna har lagt stor vikt vid att göra måltiderna till en positiv upplevelse. Måltiderna har präglats av lugn och ro samt varit ett forum för samtal.

4 av våra 8 förskolor har haft tillagningskök under året.

Vi har haft inflytande över inköpen till våra tillagningskök, men inte till våra cateringleverantörer. Det gör att andelen ekologiska livsmedel i genomsnitt blivit lägre än stadens.

Våra kokerskor har ingått i nätverk, både inom enheten och i stadsdelen, som träffats regelbundet.

Alla avdelningar har arbetat med att stimulera lärandeprocesser kring vikten av en god hygien.

Alla avdelningar har arbetat aktivt med kompisskap, samarbete och konfliktlösning.

Flera av förskolorna är särskilda nöjda med att de fångat barnens intressen och utgått från deras intressen i arbetet.

Förskoleundersökningen visade att 88% (89% 2013) menade att *Mitt barn uppmuntras i att ta egna initiativ och eget ansvar.*

Vi bedömer att måluppfyllelsen kring åtagandet är god.

Utifrån vår aktivitet kring att öka barnens känsla av glädje i samband med fysisk rörelse har vi kunnat utläsa att så har skett.

ÅTAGANDE:

De pedagogiska miljöerna erbjuder barnen rika tillfällen till utforskande utifrån egna val, samspel och lek

Förväntat resultat

Varje barn får möjlighet att möta en miljö:

- som är genomtänkt och där det är tydligt vad som erbjuds
- med material som är tillgängligt
- som innehåller en variation av material och möjliga aktiviteter
- som är dynamisk och föränderlig utifrån barnens intressen och förutsättningar
- som uppmuntrar till delaktighet och där miljön erbjuder likvärdiga förutsättningar för lärande

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när vi med hjälp av enhetens utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i barnens förmåga att göra egna val, samspela och leka i relation till den pedagogiska miljön.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Varje avdelning kartlägger den pedagogiska miljön	2014-01-01	2014-11-07

Resultat

Arbetet med den pedagogiska miljön har varit en ständigt pågående process som utgått från barnens intressen, förutsättningar och behov samt läroplanens alla målområden. Vårt gemensamma projekt kring mötesplatser samt vårt arbete med pedagogisk dokumentation har varit och fortsätter att vara en betydande faktor för utvecklandet och anpassningen av miljön. Genom möten och studiebesök har vi uppmärksammat, följt upp och utvecklat de pedagogiska miljöerna.

I årets förskoleundersökning svarade 85% (86% 2013) att *Den pedagogiska miljön uppmuntrar till utveckling och lärande*.

Kartläggning har skett på alla avdelningar och tillsammans med barnen har ändringar i utformningen skett.

Bedömning och analys

Arbetet mot våra förväntade resultat har pågått på samtliga förskolor och vi har stämt av med hjälp av våra bedömningsverktyg. Vår bedömning är att vi ligger i linje med uppsatta mål.

I förskoleundersökningen svarade 93% (91% 2013) att de var nöjda med *Mitt barns utveckling och lärande uppmuntras*.

Barns inflytande

NÄMNDMÅL:

Förskolornas arbetsformer och förhållningssätt medverkar till att varje barn i förskolan utvecklar demokratisk kompetens.

ÅTAGANDE:

Våra arbetsformer och förhållningsätt bidrar till att varje barn utvecklar förståelse för demokratiska värden

Förväntat resultat

- Förskolan arbetar medvetet med att utveckla barnens sociala förmåga.
- Varje barn stöds i att ta egna initiativ och eget ansvar
- Pojkar och flickor ges lika möjligheter att utvecklas

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg kan se kvalitativa förändringar i barns handlingar och förståelse för demokratiska värden

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Vi kartlägger den pedagogiska inomhusmiljön ur ett jämställdhetsperspektiv	2014-01-01	2014-11-07

Resultat

I förskoleundersökningen svarar 88 % (89 % 2013) att de är nöjda med *Mitt barn uppmuntras i att ta egna initiativ och eget ansvar* på frågan *Mitt barn uppmuntras i att utveckla sina sociala förmågor* svarar 91 % (92 % 2013) att de är nöjda.

Kartläggningen av den pedagogiska miljön ur jämställdhetsperspektiv har påbörjats på samtliga förskolor och lett till diskussioner inom enheten. Arbetet kommer att fortgå och aktiviteten att kvarstå 2015.

På frågan *Flickor och pojkar ges lika möjligheter att utvecklas* svarar 91% (91% 2013) att de är nöjda.

På samtliga förskolor bedrivs ett aktivt arbete kring förhållningssätt, egna och gemensamma val samt samarbete och likabehandling. Såväl pedagoger, barn samt vårdnadshavare har uttryckt tankar som varit underlag för förbättringsåtgärder under året. Just nu pågår arbete med likabehandlingsplanen.

Bedömning och analys

Arbetet mot våra förväntade resultat har pågått på samtliga förskolor och vi har stämt av med hjälp av våra bedömningsverktyg. Vår bedömning är att vi ligger i linje med uppsatta mål.

Egna och gemensamma val för barnen har fått större plats i verksamheten oavsett ålder.

Förskola och hem

NÄMNDMÅL:

Förskolorna samverkar med föräldrar och med skolans förskoleklass.

ÅTAGANDE:

Vi har goda former för samverkan med förskoleklass

Förväntat resultat

Övergången till förskoleklass fungerar väl för alla barn

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i kommunikation och dialog mellan berörda parter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Erfarenheter och förväntningar inför övergång till förskoleklass/skola	2014-01-01	2014-09-30

Resultat

Under det sista året före skolstart har barnen förberetts på olika sätt. Främst genom återkommande samtal omkring barnens tankar och funderingar inför skolstarten men också genom aktiviteter speciellt för 5-åringar på den egna förskolan och de gemensamma för hela enheten, Vasalopp och Bolleksskola.

Vi har erbjudit alla föräldrar avslutningssamtal och alla barn och föräldrar har kunnat delta i någon form av avslutningsfestligheter.

Diskussion kring erfarenheter och förväntningar har till största delen skett internt. Under 2015 kommer vi att arbeta mer även externt.

Enhetens bedömning är att övergången fungerat väl för flertalet.

ÅTAGANDE:

Vi har goda former för samverkan med föräldrar/vårdnadshavare

Förväntat resultat

Föräldrar:

- får en god introduktion till förskolan
- känner sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten
- sätter sig in i verksamhetens mål och arbetssätt
- får veta vad förskolan gör för att stödja barnets utveckling
- utvecklar en tillitsfull relation till förskolans personal

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när vi genom våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i samverkan mellan förskola och hem

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Introduktionsmaterial till nya föräldrar/vårdnadshavare	2014-01-01	2014-08-31

Resultat

Vi har haft många kanaler för information/kommunikation med föräldrarna. Daglig kontakt vid lämning och hämtning, inskolningssamtal, utvecklingssamtal, föräldramöten, föräldrasamråd, föräldrafika, vecko- informationsbrev, mail, telefon, sms, anslagstavlor/dokument och hemsidor.

Alla avdelningar har haft föräldraaktiv inskolning och ett uppföljningssamtal en kort tid efter att inskolningen varit klar.

Barnen har haft individuella pärmar där deras lärande dokumenterats. Från och med i höst visar de pärmar som finns på förskolan gruppens gemensamma arbeten, utveckling och lärande. Barnens individuella utveckling och lärande dokumenteras framförallt skriftligt.

Samtal om vad det innebär att vara professionell i sitt möte med föräldrar har varit en ständigt återkommande fråga på Apt och andra forum. Arbetet med ett delvis gemensamt introduktionsmaterial har påbörjats men är ej färdigställt.

I 2014 års förskoleundersökning svarade föräldrarna att: *Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten* 80% (80% 2013)

Jag har fått information om förskolans mål och arbetssätt 87% (84% 2013)

Vi bedömer att enhetens arbete med nämnda åtagande fungerat väl och att utveckling skett.

Bedömning och analys

Arbetet mot våra förväntade resultat har pågått på samtliga förskolor och vi har stämt av med hjälp av våra bedömningsverktyg. Vår bedömning är att vi ligger i linje med uppsatta mål.

Arbetet fortgår och är viktigt för att säkerställa en god start på förskoletiden.

Samverkan

NÄMNDMÅL:

Förskolorna samverkar med föräldrar och med skolans förskoleklass.

ÅTAGANDE:

Vi har goda former för samverkan med förskoleklass

Förväntat resultat

Övergången till förskoleklass fungerar väl för alla barn

Kriterier/åtagandet är uppfyllt när vi med hjälp av våra utvärderingsverktyg ser kvalitativa förändringar i kommunikation och dialog mellan berörda parter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Erfarenheter och förväntningar inför övergång till förskoleklass/skola	2014-01-01	2014-09-30

Resultat

Under det sista året före skolstart har barnen förberetts på olika sätt. Främst genom återkommande samtal omkring barnens tankar och funderingar inför skolstarten men också genom aktiviteter speciellt för 5-åringar på den egna förskolan och de gemensamma för hela enheten, Vasalopp och Bolleksskola.

Vi har erbjudit alla föräldrar avslutningssamtal och alla barn och föräldrar har kunnat delta i någon form av avslutningsfestligheter.

Diskussion kring erfarenheter och förväntningar har till största delen skett internt. Under 2015 kommer vi att arbeta mer även externt.

Enhetens bedömning är att övergången fungerat väl för flertalet.

Bedömning och analys

Tidigare utvecklingsinsatser

Barn får möjlighet att använda sig av IKT i kommunikation och skapande

Vi utarbetar och förtydligar former och innehåll för information och kommunikation med föräldrarna inom enheten

Vi utarbetar och förtydligar formerna för inskolningsprocessen inom enheten

Vi utvecklar och systematiserar tydliga rutiner för socialisering och samspel i varje grupp

Många avdelningar har material som lockar till naturvetenskapligt utforskande

Barn får möjlighet att lyssna på sagor och berättelser på flera språk

Genom nätverksmöten och studiebesök uppmärksammar vi, följer upp och utvecklar de pedagogiska miljöerna

Kvalitetsindikatorn

Enhetens årsmål för självvärderingen var 3,70 det uppnådda resultatet 3,63. Variationen mellan förskolorna 2,58-4,82.

I det stora hela motsvarar pedagogernas självvärdering den bedömning vi gör av verksamhetens kvalitet. Vi ser dock att vissa pedagoger skattar sig själva antingen för hårt eller för generöst. Detta följer vi upp med pedagogerna i medarbetarsamtal och med hela arbetslag för att i dialog öka/minska den självkritiska bedömningen.

Pedagogisk miljö och material

Enhetens genomsnittliga värde 3,75. Variation mellan förskolorna 2,47-5,00.

Exempel på arbetslagens belägg:

- Vi ser utveckling i lek och lärande, vad och hur barnen leker, hur barnen pratar och diskuterar med varandra
- Vi ser att barnen är trygga i miljön, att de vet vilka rum de kan välja och reglerna kring detta
- Vi ser att barnen lär av varandra
- Vi ser att barnen tar ansvar för miljön
- Vi ser att barnen är aktiva och självständiga

Exempel på framgångsrika arbetssätt:

- Allt som finns framme är tillgängligt för barnen, materialet är genomtänkt och varierat
- Barnens intressen och nyfikenhet får stort utrymme
- Vi har observerat och dokumenterat barnens intressen och projekt och utformat miljön därefter
- Vi har skapat mötesplatser där barnen kan samspela med stöd av oss
- Barn får vara med och forma miljön, välja hur man ska jobba med material

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer

Enhetens genomsnittliga värde 3,79. Variation mellan förskolorna 2,47-5,00

Exempel på arbetslagens belägg:

- Vi ser att barnen visar och hjälper varandra
- Vi ser att barnen använder sig av material efter egna intressen och behov
- Vi ser att barnen gör egna val
- Vi ser att barnen ofta väljer aktiviteter som måla, klistra, klippa, arbeta med lera
- Vi ser att barnen visar stort intresse för att måla, bygga och konstruera

Exempel på framgångsrika arbetssätt:

- Vi har ett rikt utbud av material. Barnen har möjlighet att klä ut sig, spegla sig, spela teater, måla, tillgång till rytminstrument, sjalar som används vid t.ex. rytmik och rörelse. De har tillgång till bygg- och konstruktionsrum som erbjuder ett varierat material.
- I våra projekt är skapande i olika former inkluderat.
- Materialet kan och får användas i olika utrymmen.

- Barnen har tillgång till en instrumentlåda där de musiceras glatt. Vi tar till vara på barnens naturliga rörelseglädje och har många stunder av dans och olika rörelselekar/rytmik.
- Vi pedagoger deltar aktivt i barnens lek och är till stöd och uppmuntrar dem att utforska mer.

Barns språkliga och kommunikativa utveckling

Enhetens genomsnittliga värde 3,73. Variation mellan förskolorna 3,00-5,00.

Exempel på arbetslagens belägg:

- Vi ser språkglädje, barnen diskuterar och argumenterar gärna, tycker om att berätta och återberätta (vilket vi gärna uppmuntrar), tycker mycket om språklekar, är nyfikna på bokstäver och symboler.
- Vi hör att barnen diskuterar och argumenterar för sin sak.
- Vi ser och hör att barnen kommunicerar med hjälp av tecken, sånger och ramsor

Exempel på framgångsrika arbetssätt:

- Vi är språkliga förebilder och sätter ord på allt vi gör i vardagen
- Vi samtar med barnen på ett rikt och nyanserat sätt
- Vi använder oss även av TAKK där barnen är med och väljer veckans TAKK-tecken, och använder flitigt TAKK för att stödja kommunikationen.

Barns matematiska utveckling

Enhetens genomsnittliga värde 3,43. Variation mellan förskolorna 2,47-5,00.

Exempel på arbetslagens belägg:

- Vi ser att barnen räknar, jämför, kategoriserar, sorterar.
- Vi ser att barnen tycker om att bli utmanade i problemlösning, leker gärna lärarledda lekar med matematiskt innehåll och får inspiration till egna matematiska lekar.
- Vi ser att barnen sorterar och använder olika begrepp som: större, mindre, lång, kort, tung med mera.
- Vi ser att barnen sorterar bilar, klossar med mera i rätt låda då vi har symboler både på lådan och i hyllan
- Vi ser att barnen utvecklar parbegrepp och begynnande uppfattning om antal genom olika jämförelser av kläderna.

Exempel på framgångsrika arbetssätt:

- Barnen är med varje dag och räknar hur många barn vi är vid samling. De använder sig bygg och konstruktion där det används mycket av störst och minst. Vi har även fått barnen att själva kolla efter längst och kortast bland dem själva på avdelningen
- Barnen har tillgång till ett varierat material vad gäller sorterande och jämföranden.
- Vi har ett stapeldiagram med barnens längd med bild i helfigur som är mycket uppskattat
- I sånger och ramsor räknar vi baklänges och framlänges
- Vi har siffror på många ställen som inspirerar till att räkna och samtala kring

Naturvetenskap och teknik

Enhetens genomsnittliga värde 3,46. Variation mellan förskolorna 2,47-4,62.

Exempel på arbetslagens belägg:

- Vi ser att barnen är intresserade av djur och natur när vi är ute och de letar efter olika fenomen från våra projekt
- Vi ser att barnen intresserar sig för årstidsväxlingar, löven som ändrar färg och faller till marken
- Vi ser att barnen använder och behärska vardagsteknik, när de tänder/släcker lampor, vrider på, tar bilder med kameran
- Vi ser att barnen utforskar vardagsteknik när de bygger och konstruerar och ställs inför utmaningar tex hur lutningen ska se ut för att bilarna ska åka så fort som möjligt

Exempel på framgångsrika arbetssätt:

- Vi går ofta till skogen och använder oss av närmiljön
- Vi använder oss av naturmaterial i skapandet
- Vi följer årstidsväxlingarna på vår fina gård. Allt som planteras och växer på gården tas om hand tillsammans med barnen. Vi smakar, luktar och samtalar om och kring vår närmiljö.
- Vi arbetar nu med ett projekt där barnen utvecklar sitt intresse för djur och natur. Litteratur om djur och natur finns tillgängligt och är populärt.
- Vattenlek är en återkommande aktivitet där barnen får prova vattnets olika egenskaper
- Vi formulerar och undersöker hypoteser tillsammans med barnen

Enhetsgemensamma insatser

Vi utarbetar och förtydligar former och innehåll för information och kommunikation inom enheten och med föräldrarna.

Vi utarbetar och förtydligar formerna för inskolningsprocessen inom enheten.

Pedagogers kunskap inom kvalitet i förskolan samt pedagogisk dokumentation ökar genom intern och extern utbildning.

Genom möten och studiebesök uppmärksammar vi, följer upp och utvecklar de pedagogiska miljöerna. Vi har även gemensamma Apt-möten (t ex parvis/trio), planeringsdagar, fortbildningsdagar odyl.

Enhetens analys av kvaliteten

Vår bedömning är att vi ligger i linje med uppsatta mål i Stadions förskoleenhet. Det innebär att barnen i våra förskolor erbjudits möjligheter till utveckling, lärande och delaktighet inom läroplanens alla målområden. Arbete har pågått på samtliga förskolor och avstämning har skett med hjälp av våra bedömningsverktyg.

Enhetens styrka är den lilla förskolans fördelar i form av trygga relationer och den stora enhetens närhet när det gäller utveckling och samarbete.

Utvecklingsområde är att öka likvärdigheten mellan förskolorna. Som tidigare finns det variationer inom enheten på många områden. Självvärderingen och medarbetarenkäten visar på att variationerna inom vissa områden är relativt stora.

Framförallt kan vi se att vårt påbörjade arbete med gemensamma mallar och dokument samt information har gett positiva effekter men fortsätter att vara områden för fortsatta utvecklingsinsatser framgent.

En styrka jämfört med tidigare är att medarbetarna upplever att ledningen är mer synlig och närvarande. Dock kan vi utläsa ur medarbetarenkäten att vi behöver förstärka vårt arbete med rutiner och förväntningar kring återkoppling.

Resultatet från årets förskoleundersökning visar att föräldrarna till stora delar är mycket nöjda med den verksamhet vi erbjuder.

Framförallt gör vi jämförelser med föregående år då det var den nuvarande förskolechefen började inom enheten, mitten av juni 2013.

Utvecklingsområden på enhetsnivå

Barn får oftare möjlighet att använda sig av IKT i kommunikation och skapande. Detta har framkommit i arbetet med indikatorn som ett utvecklingsområde.

Vi utarbetar och förtydligar former och innehåll för information och kommunikation med föräldrarna inom enheten, detta arbete behöver ständigt vidareutvecklas och anpassas utifrån aktuella situationer.

Detta har framkommit bland annat i förskoleundersökningen.

Vi utarbetar och förtydligar formerna för inskolningsprocessen inom enheten, vi har kommit en bit på väg men är ännu ej där vi borde vara. "Från jag till vi" Detta har framkommit bland annat i Stadiogruppen och vid ett flertal föräldrakontakter.

Dessa mål kommer att kvarstå under 2015.

Förslag till stadsdelsnämnden

Bilagor